Eduskunnan talousvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS 99/2023 vp. – VASTINE ANNETTUIHIN ASIANTUNTIJALAUSUNTOIHIN

Työ- ja elinkeinoministeriön puolesta esitän otsikkoasiassa kunnioittavasti seuraavan.

Vastine koskee seuraavia valiokunnan ministeriön käyttöön toimittamia asiantuntijalausuntoja:

1. Verohallinto 16.2.2024
2. Elinkeinoelämän keskusliitto EK 14.2.2024
3. Keskuskauppakamari 16.2.2024
4. Finnwatch 15.2.2024
5. Patentti- ja rekisterihallitus 16.2.2024
6. Suomen Tilintarkastajat 15.2.2024
7. Kirjanpitolautakunta 27.2.2024
8. Valtiovarainvaliokunta (VaVL 1/2024 vp) 8.3.2024

Vastineen II-osiossa käsitellään lausunnot edellä esitetyssä järjestyksessä keskittyen ensisijaisesti niihin kommentteihin, jotka tarkoittaisivat muutoksia tai täydennyksiä ehdotettuihin säännöksiin.

Lausuntojen ohella tässä vastineessa – I osiona – käsitellään myös valiokunnan istunnossa 16.2.2024 esitettyjä suullisia kysymyksiä mahdollisen uudelleen tarkastelun aikataulusta sekä osuuskuntien rinnastamisesta osakeyhtiöihin.

I-OSIO: VALIOKUNNASSA 16.2.2024 ESITETYT YLEISET KYSYMYKSET

II.1 Uudelleen tarkastelun mahdollisuus

Maakohtainen veroraportointi tulee kolmen vuoden kuluessa uudelleentarkastelun kohteeksi EU-tasolla. Tästä on säädetty pakottavasti.

Tilinpäätösdirektiivi (48h art.) velvoittaa komission julkistamaan viimeistään 22.6.2027 kertomuksen maakohtaisia tuloveroja koskevien raportointivelvoitteiden noudattamisesta ja niiden vaikutuksesta. Komission edellytetään ottavan huomioon:
- tilanteen OECD:n tasolla;
- tarpeen varmistaa riittävä avoimuuden taso;
- tarpeen säilyttää ja turvata kilpailukykyinen ympäristö yrityksille ja yksityisille investoinneille

Kertomuksessa tulee tarkastella ja arvioida erityisesti, olisiko asianmukaista:
(i) laajentaa tuloverokertomuksen antamisvelvoite koskemaan suuria yrityksiä ja suuria konserneja;
(ii) laajentaa sisältövaatimuksia ottamalla mukaan muita tietoja.

Niin ikään komissio on velvoitettu arvioimaan, miten direktiivin tehokkuuteen vaikuttavat:
(iii) kolmansien maiden verotuksellisten lainkäyttöalueiden verotietojen esittämiselle säädetty koostemuoto;
(iv) direktiivissä sallittu väliaikainen poikkeus tietojen esittämiselle.

Uudelleen tarkastelu on edellä käsitetyllä tavalla tarkoitettu seikkaperäiseksi.

Vastaavanlaista uudelleentarkasteluvelvoitetta ei ole säädetty komissiolle esimerkiksi kestävyysraportoinnin osalta.

- ***TEM-kannanotto***: Ottaen huomioon, että EU-tasoinen uudelleentarkastelu tullaan edellä kuvatulla tavalla toteuttamaan jo vuonna 2027, ei ole tarkoituksenmukaista erikseen arvioida mahdollisia kansallisia tarpeita ennen komission kertomuksen julkaisemista.

II.2 Osuuskuntien rinnastaminen osakeyhtiöihin

Tilinpäätösdirektiivi koskee välittömästi osakeyhtiöitä sekä sellaisia avoimia ja kommandiittiyhtiöitä, joissa kaikki vastuunalaiset osakkaat ovat osakeyhtiöitä. Suomen osuuskuntalain tarkoittamia osuuskuntia direktiivi ei tunne.

Niin kestävyysraportoinnissa (laki 1249/2023, 7 luku 1 §) ja nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (99/2023 vp.) osuuskunnat on rinnastettu osakeyhtiöihin.

Kestävyysraportoinnin osalta ratkaisu perustui paitsi yhdenmukaiseen tilinpäätöskäsittelyyn (ns. neutraliteettiperiaate) myös siihen, että osuuskunta-alan toimijat (Osuuskuntien keskusjärjestö Pellervo ry, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK) pitivät tärkeänä, että sääntely ulottuu myös niihin. Lakiluonnosta koskevalla lausuntokierroksella (21.3. – 8.5.2023) tätä puolsivat mm. Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kaupan liitto ry, Keskuskauppakamari, Nasdaq Helsinki Oy (Pörssi). Niin ikään esitystä kannattivat mm. Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry ja Suomen Luontopaneeli.

Nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esitystä koskeva luonnos, jossa osuuskunnat niin ikään rinnastetaan osakeyhtiöihin, oli lausuntokierroksella 11.3. – 22.4.2022. Saaduissa lausunnoissa (mm. Elinkeinoelämän Keskusliitto ry ja Keskuskauppakamari) ei puututtu tähän rinnastukseen. Osuuskunta-alan toimijat eivät antaneet lausuntoja luonnoksesta. Myöskään myöhemmässä valmistelussa ei asiasta saatu kriittistä palautetta.

- ***TEM-kannanotto***: Käsityksemme on, että yleisesti hyväksytään, että samoilla markkinoilla toimivia kilpailijoita tulee kohdella yhdenmukaisella tavalla niiden julkisten tiedonantovelvoitteiden asettamisessa, olipa oikeushenkilömuotona osakeyhtiö tai osuuskunta.

II-OSIO: VASTINEET ASIANTUNTIJALAUSUNTOIHIN

II.1. *Verohallinto 16.2.2024*

Verohallinnon lausunto kohdentuu tilinpäätöstietojen toimittamiseen digitaalisesti. Verohallinnon mukaan tätä tulisi edistää nykyistä voimakkaammin.

TEM-vastine

i) Pidämme tärkeänä päänavauksena, että kestävyysraportointidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä loppuvuonna 2024 Eduskunta sääti lailla 1249/2023 – direktiivivaatimukset ylittäen kansallisesti – kestävyysraportointiyrityksille velvollisuuden laatia ja rekisteröidä myös tilinpäätöksensä digitaalisessa muodossa. Vaikka velvoite koskee aluksi kaikista suurimpia yrityksiä, menettelystä saadaan käytännön kokemusta, jota voidaan hyödyntää laajempienkin yritysjoukkojen tietojen digitalisointia suunniteltaessa.
ii) Tilinpäätöstietojen digitalisointi on keskeinen osa Yrityksen digitalous -hanketta[1], jonka tavoitteena yhdenmukaistaa tietomalleja, joiden perusteella dataa käsitellään. Hankkeen johtoryhmässä ovat edustettuina myös talouselämän järjestöt.
iii) Patentti- ja rekisterihallitus valmistelee parhaillaan digitaalisen tilinpäätöksen edellyttämiä toimintamalleja, ja tarkoituksena on, että asiassa käynnistetään näihin malleihin perustuva lainsäädäntötyö jo kuluvan vuoden aikana.
iv) Kannanotto: Pidämme edellä kuvattuja toimia tällä hetkellä riittävinä tilinpäätösten digitalisoinnin edistämiseksi Verohallinnon tarkoittamalla tavalla.

[1] https://www.yrityksendigitalous.fi/

II.2. ***Elinkeinoelämän keskusliitto EK*** **16.2.2024**

II.2.1. *Väliaikainen poikkeus tuloverokertomukseen sisältyvän tiedon julkistamisesta* (1. lakiehdotus). Kirjanpitolakiin ehdotetun **7 b luvun 8 §:n** nojalla yritys voisi jättää väliaikaisesti julkistamatta sensitiivisen tiedon, jos siitä aiheutua vakavaa taloudellista haittaa. Jos tarve julkistamatta jättämiselle koskee 2 vuotta pidempää ajanjaksoa, ehdotus edellyttää yrityksen pyytävän kirjanpitolautakunnalta poikkeuslupaa. Enimmillään poikkeus saisi ehdotuksen mukaan kestää 5 vuotta.

- EK mm. paljoksuu lupamenettelyä byrokraattisena ja esittää, että säännösehdotuksesta aiheutuisi kilpailuhaittaa suomalaisille yrityksille.

TEM-vastine

i) Hallituksen esityksessä mahdollinen kokonaiskesto poikkeukselle (so. 5 vuotta) vastaa direktiivissä 2021/1201, art. 48c.6) säädettyä enimmäisaikaa eli 5 vuotta. Sinänsä direktiivi ei velvoita jäsenvaltiota sallimaan tällaista poikkeusta omassa lainsäädännössään. Hallituksen ehdotuksessa on tämä poikkeusmahdollisuus sallittu tavalla, joka ei ajallisesti supista suomalaisten yritysten mahdollisuutta sensitiivisten tietojen väliaikaiselle julkistamatta jättämiselle siitä, miksi se direktiivin mukaan saadaan enimmillään säätää.

ii) Hallituksen esityksessä kirjanpitolautakunnan tehtäväksi asetettu poikkeuslupamenettely on tarkoitettu varmentamaan, että peruste yli 2 vuoden kestävälle julkistamatta jättämiselle on objektiivisesti arvioiden konkreettinen eli yrityksen tilanteeseen liittyvä erityinen syy. Kuten kirjanpitolautakunnan nykyisessäkin poikkeuslupakäytännössäkin, kysymys ratkaistaisiin välittömästi saadun kirjallisen selvityksen perusteella. Siten ei ole tunnistettavissa, että ehdotetusta menettelystä aiheutuisi mainittavaa kilpailuhaittaa suhteessa muihin ETA-alueen yrityksiin.[2]

iii) Kannanotto: EK:n lausunto ei anna aihetta muuttaa säännösehdotusta.

II.2.2. *Tuloverokertomuksen laatimisaika* (1. lakiehdotus). EK kiinnittää huomiota myös kirjanpitolakiin ehdotettuun **7 b luvun 9 §:n 1 momenttiin**, jossa edellytetään tuloverokertomuksen laatimista 4 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. EK:n mukaan tällaisen aikarajan noudattaminen on käytännössä mahdotonta ainakin tilanteessa, jossa konsernilla on ulkomaisia sivuliikkeitä tai kiinteitä toimipaikkoja.

- EK esittää pykäläehdotuksen muuttamista siten, että kertomus olisi mahdollista laatia, julkistaa ja rekisteröidä 12 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

TEM-vastine

i) Tuloverokertomuksen laatimiselle hallituksen esityksessä ehdotettu 4 kuukauden määräaika on kansallinen säännös. Itse direktiivi ei säädä erikseen laatimisajasta sen lisäksi, että artikla 48d edellyttää kertomuksen julkistamista 12 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

ii) Hallituksen esityksessä laatimisaika on asetettu yhdenmukaiseksi sen kanssa, mitä tilinpäätöksen laatimisesta säädetään voimassaolevassa kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ssä eli neljäksi kuukaudeksi. Tähän ehdotukseen on perusteena ollut se, että raportoinnin kohteena ovat tiedot, jotka sisältyvät jo nykyiseen yrityskirjanpitoon; toisin kuin kestävyysraportoinnissa, hallituksen ehdotus ei siten edellytä uusien tietojen keräämistä.

iii) EK:n lausunnon mukaan ”*tällaisen aikarajan noudattaminen on käytännössä mahdotonta ainakin tilanteessa, jossa konsernilla on sivuliikkeitä tai kiinteitä toimipaikkoja*”. – Toteamme, että niin Suomessa kuin tuloverodirektiivin kohteena olevissa muissa EU- ja ETA-valtioissa tilinpäätös – joka sisältää tiedon myös tilikaudelta

iv) Suomalainen yritys määrittää tilinpäätöstä varten tuloveron muussa EU/ETA-valtiossa sijaitsevalle sivuliikkeelleen tai kiinteälle toimipaikalleen noudattaen niitä verosäännöksiä, jotka tuossa EU/ETA-valtiossa on

[2] Kirjanpitolautakunnan asiaa koskevaa lausuntoa käsitellään kohdassa II:7.

säädetty sivuliikkeille ja kiinteille toimipaikoille. maksettavista tuloveroista asianomaisessa valtioissa – laaditaan yhdenmukaisella tavalla noudattaen tilinpäätösdirektiivissä säädettyä kaavaa,[3] johon sisältyy vähennyseränä myös tulovero asianomaiselta tilikaudelta.[4] Jos kyse on suomalaisen yrityksen muussa EU/ETA-valtiossa sijaitsevasta sivuliikkeestä tai kiinteästä toimipaikasta, sen tiedot yhdistetään sitä hallinnoivan suomalaisen yrityksen omaan kirjanpitoon, johon perustuvaan tilinpäätökseen sisältyvät edellä kuvatulla tavalla myös tuloverot tilikaudelta, mukaan lukien myös sivuliikkeiden toimintaan perustuva osuus tuloverosta.[5]

v) Mahdollista toki on, että EU/ETA-valtion veroviranomainen myöhemmin katsoo, että veron määrän tulisikin olla muu kuin mitä suomalainen yritys on tilinpäätöstään varten määrittänyt ja vahvistaa kantansa mukaisen muun määrän maksettavaksi tuloveroksi.

vi) Sinänsä EK esitys (kuten myös samasisältöinen KKK:n esitys (jäljempänä II.3 kohta) on direktiivin sallima. Asiassa on huomionarvoista, että tuloverolain (1558/1995) 14 d §:n nojalla verottajan tarpeisiin tehtävä maakohtainen tuloveroraportti on toimitettava verottajalle vasta 12 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhdenmukaisuus laatimisajoissa olisi omiaan vähentämään yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa etenkin, kun hallituksen esityksen tarkoittama julkinen tuloveroraportti saadaan laatia samalla tavalla kuin yksinomaisesti verottajalle tehtävä tuloveroraportti (ehdotettu kirjanpitolain 7 b luvun 7 §:n 1 momentti).

vii) Ottaen vielä huomioon, että Petteri Orpon hallitusohjelmassa (s. 101) pidetään tarpeellisena välttää EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä, ei säännösehdotus 4 kuukauden laatimisajasta sinänsä ole välttämätön.

viii) Kannanotto: Ehdotettu 1 momentti voidaan poistaa ja tarkentaa lainkohdan otsikkoa vastaavalla tavalla. Poistamisen myötä kertomus tulisi yleisöjulkiseksi 12 kuukauden kuluessa asianomaisen tilikauden päättymisestä. – Muutettuna 7 b luvun 9 § kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti:

9 §

Tuloverokertomuksen ~~laatimisaika,~~ rekisteröiväksi ilmoittaminen ja julkistaminen

~~Tuloverokertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.~~

[1 mom.] *Tuloverokertomus on ilmoitettava 3 luvun 9 §:n mukaisesti rekisteröitäväksi 12 kuukauden kuluessa kertomuksen tarkoittaman tilikauden päättymispäivästä*.

[2 mom.] *Ilmoitukseen sovelletaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annettua lakia (13/2003). Ilmoitus on varmennettava sähköisellä allekirjoituksella tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Patentti- ja rekisterihallitus antaa tarkemmat määräykset siitä, millä tavoin ilmoitus voidaan toimittaa sähköisesti*.

[3 mom.] *Sen, joka on 1— 3 §:ssä säädetyllä tavalla velvollinen tuloverokertomuksen laatimiseen, on 1 momentissa mainitussa ajassa julkistettava kertomus maksutta yleisön saataville verkkosivuillaan. Kertomus on pidettävä yhtäjaksoisesti saatavilla vähintään viiden vuoden ajan*.

[4 mom.] *Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös 2 §:n 2 momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lausumaan.*

---

[3] Suomessa tästä on säädetty kirjanpitoasetuksen (1339/1997) III liitteen kaavassa seuraavasti:

```
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
   +/-  Tilinpäätössiirrot (ml. Poistoeron muutos, Verotusperusteisten varausten muutos,
        ja Konserniavustus)
   -    Tuloverot
   -    Muut välittömät verot
= TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)
```

[4] Toisin sanoen, kun tilinpäätös on valmis, siinä on tieto myös asianomaisessa EU/ETA-valtiossa sikäläisten verosäännösten mukaisesti määräytyvästä tuloverosta siellä sijaitsevalle yhtiölle, joka voi olla suomalaisen kirjanpitovelvollisen tytäryritys.

[5] Sama koskee tilannetta, jossa Suomessa on muussa EU/ETA-valtiossa sijaitsevan yrityksen sivuliike tai kiinteä toimipaikka.

II.3. *Keskuskauppakamari* 27.2.2024

Keskuskauppakamarin huomautukset koskevat samoja säännösehdotuksia kuin mitä Elinkeinoelämän keskusliitto EK on käsitellyt omassa lausunnossaan.

- ***TEM-kannanotto:*** Näiden huomautusten osalta viittaamme edellä kohdissa II.2.1 ja II.2.2 esitettyyn.

II.4. Finnwatch 26.4.2024

Finnwatchin lausunnossaan esittämät huomautukset samoin kuin niitä koskevat TEM:n kannanotot on koottu seuraavaan taulukkoon.

Huomautukset – Finnwatch	*TEM- vastine*
4.1. Raportointivelvoite tulisi Suomen kansallisessa sääntelyssä ulottaa kattamaan EU-valtioiden ohella myös muut mahdolliset toimintamaat. EU-maiden kohdalla raportointia olisi myös perusteltua edellyttää (muiden raportointivelvoitteen alaisten alueiden tapaan) verotusaluekohtaisesti.	i) Direktiivin uudelleentarkastelulauseke (48h art.) velvoittaa komission selvittämään 22.7.2027 mennessä raportointivelvoitteen toteutumista ottaen huomioon mm. tilanteen OECD:n tasolla. ii) Kannanotto: Mahdollinen soveltamisalan laajentaminen on tarkoituksenmukaista ottaa arvioitavaksi komission johdolla, jotta voidaan arvioida tilannetta suhteessa muihin EU- ja ETA-maihin. (Selvityksen määräpäivään mennessä on yritysten tullut laatia kertomukset kahdelta kalenterivuodelta 2025 ja 2026.)
4.2. Kestävyysraportointivelvollisuuden perustava liikevaihtoraja tulisi Finnwatchin mukaan asettaa vastaamaan tilinpäätösdirektiivin ja kirjanpitolain suuryrityksen määritelmää.	i) Edellä 4.1 kohdassa mainittu uudelleentarkastelulauseke nimeää erikseen komissiolle selvitettäväksi mahdollisen laajennustarpeen suuryritysten kokoluokkaan (so. liikevaihto 40 Meur, tase 20 Meur ja 250 työntekijää). ii) Kannanotto: Myös tässä on perusteltua pitää komission selvitystä lähtökohtana.
4.3. Lykkäysmahdollisuus: Ei ole määritetty, milloin raportoinnin voidaan perustellusti katsoa aiheuttavan vakavaa taloudellista haittaa. Ehdotuksen mukaan väärinkäyttämisen estämiseksi poikkeamisille tulisi olla objektiivisesti todennettava syy, joka on pöytäkirjattava. Poikkeamispäätöksen laillisuuden arviointi kuuluisi tilintarkastajalle osana hallinnon tarkastusta – Finnwatch huomauttaa, ettei itse lakiehdotukseen näitä vaatimuksia (pöytäkirjaamista tai tilintarkastajan suorittamaa arviointia) kuitenkaan ole sisällytetty.	i) Tilintarkastuslain (1141/2015) 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallinnon tarkastus on laillisuusvalvontaa, josta ei muiltakaan osin ole säädetty seikkaperäisesti. Siten tähän hallituksen esitykseen ei ole sisällytetty yksityiskohtaisia toimintasäännöksiä. Tämä on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon, että yritysten olosuhteet ovat erilaisia. Hallinnon tarkastus on laillisuusvalvontaa, jossa tulee todennettavaksi perustelujen konkreettisuus, mikä juontuu yrityksen kilpailutilanteesta ja muista olosuhteista. ii) Kannanotto: Lakiehdotuksen tarkentaminen ei ole tältä osin tarpeen.
4.4. Lautakuntaperusteinen pidennys julkistamatta jättämiselle olisi lakiehdotuksen mukaan aina poikkeuksellinen ja edellyttäisi yrityksen tilanteeseen liittyvää erityistä syytä. – Tämänkin osalta Finnwatch katsoo, että olisi hyvä antaa	i) Tämän huomautuksen osalta viittaamme edellä kohdassa II.2.1 esitettyyn. ii) Kannanotto: Lakiehdotuksen tarkentaminen ei ole tältä osin tarpeen.

esimerkkejä tilanteista, joissa lupa voitaisiin myöntää.	
4.5. Lakiehdotuksen mukaan väliaikaisesti julkistamatta jätetty tieto tulee esittää myöhemmässä tuloverokertomuksessa viimeistään kahden vuoden kuluttua julkistamatta jättämisestä. – Finnwatchin mukaan olisi hyvä täsmentää, että eri vuosien tiedot on kuitenkin esitettävä toisistaan erillään.	i) Kirjanpitolautakunta antaa kirjanpitolain 8 luvun 1 luvun 2 §:n nojalla ohjeistusta kirjanpitolain tulkinnasta. ii) Kannanotto: Pidämme tarkoituksenmukaisena, että tarkemmin esittämistapoja ohjataan lautakunnan toimesta kuten muissakin kirjanpitolain alaan kuuluvissa kysymyksissä. (Muun muassa tuloslaskelman ja taseen esittämisestä on annettu kirjanpitolautakunnan ohje).
4.6. Finnwatch pitäisi tarkoituksenmukaisempana, että väliaikaisesta poikkeuksesta luovuttaisiin kokonaan.	i) Tämän huomautuksen osalta viittaamme edellä kohdassa II.2.1 esitettyyn. ii) Kannanotto: Pidämme poikkeuslupamahdollisuutta kilpailunäkökohtien kannalta perusteltuna.
4.7. Mahdollistaakseen verojärjestelyjen arvioinnin, raportoitavien tietojen tulisi Finnwatchin mukaan sisältää olennaiset yrityksen toiminnan laajuutta kuvaavat tilinpäätöserät sekä tiedot niistä eristä, joiden muodossa voitonsiirtoa useimmiten tapahtuu.	i) Direktiivin 48 h artiklan uudelleentarkastelulauseke velvoittaa komission antamaan 22.7.2027 mennessä selvityksen mahdollisesta tarpeesta laajentaa tuloverokertomuksen sisältöä. ii) Kannanotto: Tämäkin kysymys on tarkoituksenmukaista ottaa arvioitavaksi komission johdolla, jotta voidaan arvioida tilannetta suhteessa muihin EU- ja ETA-maihin.
4.8. Mikäli valtioneuvoston asetukseen sisällytettävää raportoitavien tietojen listaa ei tässä yhteydessä päädytä täydentämään, tulisi asetuksenantovalmius määrittää lakiehdotusta selkeämmin niin, että raportointivaatimusten täydentäminen olisi myöhemmin mahdollista toteuttaa asetuksella.	i) Katsomme, että lakiehdotuksen asetuksenantovaltuus mahdollistaa raportointivelvoitteiden laajentamisen tarvittaessa suoraan asetusta täydentämällä. Asianomainen säännösehdotus (7b luku 6 § 2 mom.) kuuluu: ”*Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta tuloverokertomuksessa*.” Jotta asetusta olisi mahdollista tarvittaessa täydentää, säännösehdotuksessa on näin nimenomaisesti jätetty rajaamasta ilmoitettavia tietoja tyhjentävästi vain niihin, joista direktiivissä säädetään. ii) Lakiehdotuksen perusteluissa toisaalta painotetaan, että ”*kertomusten tietosisällöllinen yhdenmukaisuus EU-alueella on ollut perustavanlainen tavoite direktiiville*” (HE 99/2023 s. 16). iii) Kannanotto: Koska direktiivin tarkoitus EU-tason yhtenäisyydestä raportoinnin tietosisällön suhteen, suhtaudumme pidättyväisesti direktiivin ylittävistä tietovaatimuksista säätämiseen muutoin kuin poikkeuksellisesti, ottaen huomioon myös hallitusohjelmassa kansallisesta lisäsääntelyn välttämisestä lausutun (edellä II.2.2 kohta). Niin ikään on merkitystä perustuslaillisella vaatimuksella asetusten soveltamisalan tarkkarajaisuudesta. Hallituksen esitykseen sisältyvää säännösehdotusta ei siten ole perusteltua muuttaa.

4.9. Tietojen käytettävyyttä parantaisi Finnwatchin mielestä merkittävästi se, että kansallisessa sääntelyssä käytettäisiin direktiivin tarjoama optio tietojen keräämisestä julkiseen keskitettyyn rekisteriin. Julkinen keskitetty rekisteri mahdollistaisi sen, että yritysten raportoimat tiedot olisivat kaikkien vuosien osalta keskitetysti saatavilla yhdestä paikasta sen sijaan, että jokaisen yrityksen tiedot on haettava erikseen kyseisen yrityksen verkkosivuilta	i) Lausunnon tarkoittama keskitetty rekisteröinti edellyttäisi merkittävää investointia ja resursointia tietojärjestelmähankkeeseen, jonka kansallisesta tarpeesta ei ole vielä selvyyttä. Toisaalta EU:n piirissä valmistellaan taloudellisten tietojen digitaalisia yhteyspisteitä, joihin myös tuloveroraportointi tullaan mahdollisesti sisällyttämään. ii) Kannanotto: Käsityksemme mukaan kansallinen rekisterihanke ei olisi tarkoituksenmukainen tässä vaiheessa.
4.10. Lakiehdotuksen soveltamisalaa koskevassa 7 b luvun 1 §:ssä on Finnwatchin mukaan oletettavasti virhe, kun siinä todetaan, että "Velvollisuus tuloverokertomuksen laatimiseen raukeaa, jos 1 momentissa mainittu raja-arvo on saavutettu tai alitettu sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella".	i) Katsomme Finnwatchin tavoin, että kirjanpitolain 7 b luvun 1:n 2 momentiksi tarkoitetun säännösehdotuksen kieliasu on epäoptimaalinen.[6] ii) Direktiivin mukaisena tarkoituksena on kuvata yksinomaan tilannetta, jossa liikevaihto vähenee raja-arvoa pienemmäksi, jolloin velvoitetta tuloverokertomuksen laatimiseen ei enää ole. Lakiehdotukseen sisältyvät sanat "on saavutettu" oli tarkoitettu kuvaamaan, että liikevaihdon väheneminen "osuu" juuri raja-arvon määräiseksi, mutta tällaisena sanamuoto olisi kuitenkin omiaan herättämään hämmennystä, koska saavuttaminen ymmärretään tavanomaisesti enenemiseksi eikä vähenemiseksi iii) Kannanotto: Pidämme perusteltuna, että kirjanpitolain **7 b luvun 1 §:n 2 momentti** tarkennettaisiin seuraavaan muotoon: "*Velvollisuus tuloverokertomuksen laatimiseen raukeaa, jos* ***konsernitilinpäätöksen mukainen liikevaihto on 750 miljoonaa euroa tai sitä pienempi*** *sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella*."
4.11. Hallituksen esityksen lopussa olevasta asetusluonnoksesta puuttuu kokonaan 1 §, johon sisältyi hallituksen esitysluonnoksessa yksilöintitietoja koskevat säännökset	i) Kyse on kömmähdyksestä hallituksen esityksen laadinnassa. ii) Kannanotto: Huomautus otetaan huomioon asetuksen viimeistelyssä.
4.12. Kirjanpitolakiin lisättävän 7 b luvun 9 §:n mukaan tuloverokertomus tulee laatia tilinpäätöksen tapaan 4 kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Tästä huolimatta sen julkaisulle ja rekisteröinnille annettu määräaika yltää 12 kuukauteen. Määräaikaa voisi lyhentää 6 kuukauteen, jolloin se olisi linjassa tilinpäätöstä koskevien vaatimusten kanssa.	i) Tämän ehdotuksen osalta viittaamme edellä kohdassa II.2.2 esittämäämme. ii) Kannanotto: Lausunnon tarkoittamaan muutokseen ei ole perusteltua ryhtyä.

[6] Säännösehdotus kuuluu hallituksen esityksessä seuraavasti: "*Velvollisuus tuloverokertomuksen laatimiseen raukeaa, jos 1 momentissa mainittu raja-arvo on saavutettu tai alitettu sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella*."

II.5. ***Patentti- ja rekisterihallitus*** **14.2.2024**

II.5.1. *Patentti- ja rekisterihallituksen valvontatehtävä* (1. lakiehdotus). Kirjanpitolakiin ehdotetussa **7 b luvun 5 §:ssä** säädetään direktiivin edellyttämästä valvonnasta, joka koskee raportointivelvoitteiden kiertämistä.

- Patentti- ja rekisterihallitus (jäljempänä PRH) pitää tarpeellisena täsmentää asianomaista säännösehdotusta ja esittää sen muotoilemista vastaavaan tapaan kuin mitä säädetään osakeyhtiölain 20 luvun 5 §:ssä[7] ja tämän kanssa samasisältöisessä osuuskuntalain 23 luvun 5 §:ssä.

TEM-vastine

i) PRH:n mainitsemissa osakeyhtiölain ja osuuskuntalain säännöksissä on asetettu purku-uhka velvoitteiden tehosteeksi. PRH:n lausunnossa ei kuitenkaan kiinnitetä huomiota siihen, että tällainen seuraamus kuitenkin sisältyy hallituksen esityksessä ehdotettuun kirjanpitolain 8 luvun 6 §:n 4-6 momenttiin, jossa viitataan nyt tarkasteltavana olevaan ehdotukseen kirjanpitolain 7 b luvun 5 §:ksi.[8]

ii) Kannanotto: PRH:n kommentti ei anna aihetta ehdotuksen muuttamiseen.

II.5.2. *Tuloverokertomuksen rekisteröinti ja julkistaminen* (1. lakiehdotus). PRH ehdottaa, että tuloverokertomus toimitettaisiin patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröitäväksi ja julkistettavaksi samassa yhteydessä kuin tilinpäätös.

TEM-vastine

i) Tuloverokertomus ei ole tilinpäätöksen osa eikä sitä ole direktiivissä muutoinkaan velvoitettu liitettäväksi tilinpäätökseen. Tässä suhteessa tuloverokertomus eroaa toimintakertomuksesta ja siihen mahdollisesti sisällytettävästä kestävyysraportista: ne on aina liitettävä rekisteröitäväksi toimitettavaan tilinpäätökseen.

ii) Kannanotto: PRH:n kommentti ei anna aihetta hallituksen esityksen tarkistamiseen.

II.5.3. *Raportoinnin sähköinen muoto ja sen aikataulu* (1. lakiehdotus). PRH kiinnittää huomiota tuloverokertomusta koskevaan 48c.4 artiklaan tilinpäätösdirektiivissä. Tämän artiklan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaan ”*[tuloverokertomuksen] tiedot on esitettävä käyttämällä yhteistä mallia ja koneellisesti luettavia sähköisiä raportointimuotoja. Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksin yhteisen mallin ja sähköiset raportointimuodot*.”

---

[7] PRH:n viittaama osakeyhtiölain 20 luvun voimassaoleva 5 § kuuluu: [1 mom.] ”*Rekisteriviranomaisen on 4 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa sopivalla tavalla kehotettava yhtiötä korjaamaan rekisteriin merkityissä tiedoissa olevat puutteet. Jollei puutteita korjata, kehotus on lähetettävä yhtiölle kirjallisesti, ja kehotuksesta on käytävä ilmi, että yhtiö voidaan määrätä selvitystilaan tai poistaa rekisteristä, jollei puutteita korjata määräpäivään mennessä. Tämä kehotus on julkaistava virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää. Samalla on kehotettava niitä osakkeenomistajia ja velkojia, jotka haluavat esittää selvitystilaan määräämistä tai rekisteristä poistamista koskevia huomautuksia, tekemään huomautukset kirjallisesti määräpäivään mennessä. Asia voidaan ratkaista, vaikka yhtiön ei voitaisi näyttää vastaanottaneen kehotusta*.” [2 mom.] ”*Rekisteriviranomainen merkitsee 1 momentissa tarkoitetun julkaistavan kehotuksen rekisteriin viran puolesta*.”

[8] Ehdotettu kirjanpitolain 8 luvun 1 §: [4 mom.] ”*Jos 10 §:ssä tarkoitettu henkilö laiminlyö 7 b luvun 9 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden tuloverokertomuksen ilmoittamisesta rekisteröitäväksi tai mainitun luvun 5 §:n nojalla annetun kehotuksen noudattamisen, Patentti- ja rekisterihallitus voi velvoittaa tämän henkilön toimittamaan tuloverokertomuksen rekisteröitäväksi määräämässään ajassa. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta*.” [5 mom.] ”*Jos 4 momentissa tarkoitetusta kehotuksesta huolimatta tuloverokertomusta ei ole toimitettu rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä, Patentti- ja rekisterihallituksen tulee määrätä 7 b luvun: 1) 1 §:ssä tarkoitettu perimmäinen emoyritys tai 2 §:ssä tarkoitettu tytäryritys selvitystilaan tai poistettavaksi kaupparekisteristä noudattaen, mitä osakeyhtiölain 20 luvun 4 §:ssä tai osuuskuntalain 23 luvun 4 §:ssä säädetään; 2) 3 §:ssä tarkoitettu sivuliike poistettavaksi kaupparekisteristä.*” [6 mom.] ”*Edellä 5 momentissa tarkoitettu määräys on annettava, jollei ennen asian ratkaisemista näytetä, ettei siihen enää ole perustetta*.”

- Mainitussa artiklassa tarkoitettua sähköistä raportointimallia ei kuitenkaan ole vielä (helmikuu 2024) annettu komission toimesta, vaikka direktiiviperusteinen velvoite tuloveroraportointiin koskee jo tilikausia, jotka alkavat 22.6.2024 ja sen jälkeen. Käytännössä velvoite kohdistuu näin ensimmäisen kerran tilivuoden 2025 tietoihin, jota koskeva raportointi tulee julkistettavaksi viimeistään vuoden 2026 lopussa.

- PRH:n mukaan se voisi tässä vaiheessa (helmikuu 2024) ottaa tuloverokertomuksia vastaan XHTML-muodossa eli ennen kuin komissio antaa edellä 48c.4 artiklassa tarkoitettua sähköistä tuloveroraportointia varten siinä sovellettavan taksonomian (XBRL) ja PRH tekee sitä vastaavan teknisen muutoksen sähköiseen vastaanottokanavaan.

- Lisäksi PRH korostaa, ettei tuloveroraportointi voisi alkaa PRH:ssa siihen valmistautumisen vaatiman ajan vuoksi samaan aikaan kuin kirjanpitolain muutoksella 1249/2023 suuryrityksiä ja pörssilistattuja yrityksiä sekä muita PIE-yhteisöjä koskeva sähköinen tilinpäätösraportointi.

TEM-vastine

i) Pidämme selvänä, että tuloverokertomusta koskevan sähköisen raportointi alkaa myöhemmin kuin mikä on säädetty kestävyysraportointiyritysten tilinpäätösten sähköiselle raportoinnille lain 1249/2023 voimaantulosäännöksessä. Kestävyysraportointiyritysten tilinpäätöksistä rekisteröidään ensimmäiset keväällä 2025, kun taas edellä todetulla tavalla tuloverokertomusten rekisteröinti voi käytännössä alkaa vasta vuotta myöhemmin eli vuonna 2026. Velvoitteiden edellyttämä valmistautuminen järjestelmäkehityksen ja menettelytapojen osalta ei siten muodostu päällekkäiseksi PRH:ssa.

ii) Kiinnitämme huomiota siihen, että hallituksen esityksessä kirjanpitolain 7 b luvun 9 §:n 3 momentin kolmanneksi virkkeeksi ehdotettu säännös valtuuttaa PRH:n ”*anta[maan] tarkemmat määräykset siitä, millä tavoin ilmoitus voidaan toimittaa sähköisesti*.” Tämän valtuutuksen nojalla PRH:lla on oikeus määrätä samalla tavalla kuin mitä kestävyysraporteista säädetään kirjanpitolain 7 luvun 25 §:n 3 momentissa.[9] Siten PRH voi määrätä, että tuloverokertomus otetaan vastaan – PRH:n lausunnossa esitetyllä tavalla – XHTML-muotoisena ennen kuin komissio julkistaa tuloveroraportointia varten siinä sovellettavan taksonomian (XBRL) ja PRH on tehnyt tietojärjestelmiinsä taksonomian edellyttämät muutokset. Näin PRH:lla on mahdollisuus varautua tietojärjestelmiänsä koskeviin muutosvaatimuksiin ja niiden huolelliseen toteuttamiseen. Vasta kun tietojärjestelmää koskevat muutokset on asianmukaisesti testattu, PRH voisi määrätä XBRL-taksonomian noudattamisesta raportoinnissa. Edellä tässä kohdassa siteerattu ehdotus kirjanpitolain 7 b luvun 9 §:n 3 momentiksi antaa PRH:lle tähän valtuudet.

ix) <u>Kannanotto</u>: Sen selventämiseksi, että PRH:lla olisi yhtäläinen valtuutus määrätä tuloveroraportin sähköisestä vastaanottamisesta kuin mikä koskee voimassaolevassa kirjanpitolain 7 luvun 25 §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä kestävyysraporttia, tarkasteltavana olevaa ehdotusta voidaan tarkentaa samasanaiseksi kuin viimeksi mainittu lainkohta. Muutettuna 7 b luvun 9 §:n 3 momentti kuuluisi seuraavasti:

”*Ilmoitukseen sovelletaan sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annettua lakia (13/2003). Ilmoitus on varmennettava sähköisellä allekirjoituksella tai muulla hyväksyttävällä tavalla.* ~~*Patentti- ja rekisterihallitus antaa tarkemmat määräykset siitä, millä tavoin ilmoitus voidaan toimittaa sähköisesti.*~~ *<u>Sen estämättä, mitä 7 §:n 3 momentissa säädetään sähköisestä raportointimuodosta, kaupparekisterilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä määrätään teknisistä seikoista, joita noudatetaan ilmoituksen vastaanottamiseksi Patentti- ja rekisterihallituksessa</u>*.”

---

[9] Voimassaoleva kirjanpitolain 7 luku 25 § 3 mom. ensimmäinen virke: ” *Kaupparekisterilain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla Patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä määrätään teknisistä seikoista, joita noudatetaan 1 momentin mukaisten asiakirjojen vastaanottamiseksi Patentti- ja rekisterihallituksessa*.”

II.6. ***Suomen Tilintarkastajat*** **15.2.2024**

II.6.1. *Tuloverokertomusta koskeva lausunto annetaan viimeksi päättynyttä edeltävästä tilikaudesta* (2. lakiehdotus). Suomen Tilintarkastajat (jäljempänä ST) kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä tilintarkastuslakiin ehdotetussa **3 luvun 5 b §:n 1 momentin 1 kohdassa** velvoitetaan tilintarkastaja antamaan ”- - *lausunto myös siitä, onko osakeyhtiö tai osuuskunta ollut velvollinen rekisteröimään ja julkistamaan kirjanpitolain 7 b luvussa tarkoitetun tuloverokertomuksen päättynyttä tilikautta välittömästi edeltäneellä tilikaudella*.” ST huomauttaa, että näin lausunto ei koskisi viimeksi päättynyttä tilikautta – jolta laadittavasta tilinpäätöksestä tilintarkastuskertomus muutoin annetaan – vaan sitä edeltävää tilikautta.

TEM-vastine

i) Pidämme ST:n edellä esitettyä tulkintaa oikeana. Säännösehdotus vastaa sitä, mitä tilinpäätösdirektiivin 48 f artiklassa säädetään: ”- - *tilintarkastusraportissa on todettava, oliko yrityksen julkaistava tarkastettavan tilinpäätöksen* ***tilivuotta edeltävältä tilivuodelta*** *tuloverotietoja koskeva kertomus - -, ja jos oli, oliko kertomus julkaistu - -*.”

ii) Kannanotto: ST:n huomautus ei anna aihetta säännösehdotuksen tarkistamiseen.

II.6.2. *Tuloverokertomusta koskevan lausunnon kohteena olevat yritykset* (2. lakiehdotus). ST:n mukaan hallituksen esityksessä ehdotettu **3 luvun 5 b §:n 1 momentin 1 kohdan** – jota siteerataan edellä kohdassa II.6.1 – perusteella, on epäselvää, tuleeko tällainen lausunto antaa jokaisesta osakeyhtiöstä ja osuuskunnasta vai ainoastaan niistä, jotka ylittävät direktiivissä säädetyn kokorajan eli ovat kerryttäneet liikevaihtoa enemmän kuin 750 miljoonan euroa kahtena peräkkäisenä tilikautena.

TEM-vastine

i) Käsityksemme on, että direktiivissä tarkoitettu lausuntovelvoite rajautuu vain niihin yrityksiin, jotka ylittävät raportointivelvollisuuden aikaansaavan kokorajan kahtena peräkkäisenä tilikautena, jolloin ne kuuluvat direktiivin 10 luvussa tarkoitetun maakohtaisen tuloveroraportoinnin piiriin.

ii) Kannanotto: ST:n huomautuksen perusteella pidämme perusteltuna selventää tältä osin säännösehdotusta. Tässä tarkoituksessa tilintarkastuslakiin ehdotettuun 3 luvun 5 b §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka myötä pykälä kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti:

5 b §
Lausunto tuloverokertomuksesta

[1 mom.] *Tilintarkastuskertomuksessa on annettava lausunto myös siitä, onko*:
1) *osakeyhtiö tai osuuskunta ollut velvollinen rekisteröimään ja julkistamaan kirjanpitolain 7 b luvussa tarkoitetun tuloverokertomuksen päättynyttä tilikautta välittömästi edeltäneellä tilikaudella*; sekä
2) *1 kohdassa tarkoitettu rekisteröiminen ja julkistaminen tehty kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla*.

[2 mom.] *Jos tuloverokertomuksen rekisteröimistä tai julkistamista ei ole tehty kirjanpitolain mukaisesti, tilintarkastajan tulee ilmoittaa tilintarkastuskertomuksensa erikseen Patentti- ja rekisterihallituksen tiedoksi. Patentti- ja rekisterihallitus voi päätöksellään määrätä ilmoitusmenettelystä*.
[3 mom.] *Edellä 1 momentissa tarkoitettu lausunto annetaan yrityksestä, joka kuuluu kirjanpitolain 7 b luvun soveltamisalaan*.

II.6.3. *Tilintarkastajan velvollisuus ilmoittaa PRH:lle, jos tuloverokertomus on laiminlyöty* (2. lakiehdotus). ST paljoksuu hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta (tilintarkastuslaki 3 luku 5 b § 2 mom.)[10] siitä, että tilintarkastajan tulisi erikseen antaa tilintarkastuskertomuksena tiedoksi PRH:lle tilanteessa, jossa raportointivelvollinen

[10] Tilintarkastuslakiin ehdotetun 3 luvun 5 b §:n 2 momentin ensimmäinen virke: ”*Jos tuloverokertomuksen rekisteröimistä tai julkistamista ei ole tehty kirjanpitolain mukaisesti, tilintarkastajan tulee ilmoittaa tilintarkastuskertomuksensa erikseen Patentti- ja rekisterihallituksen tiedoksi*.”

yritys on jättänyt tuloveroraporttinsa rekisteröimättä tai julkistamatta. ST:n mukaan tämä lisäisi tilintarkastajien hallinnollista työtä; vastaavanlaista ilmoitusvelvollisuutta ei ole säädetty mahdollisista muista tilintarkastajan havaitsemista puutteista.

TEM-vastine

i) Direktiivissä ei säädetä tilintarkastajalle ehdotetun lainkohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta tilintarkastajalle. Pidämme ehdotusta kuitenkin valvonnallisesti perusteltuna. Jotta PRH voisi tehokkaasti ryhtyä lakiehdotuksessa siltä edellytettyihin toimiin uhkasakon asettamiseksi laiminlyöntitilanteessa,[11] PRH:n tulee saada mahdollisimman nopeasti tieto tällaisesta tilanteesta. Odotuksemme kuitenkin on, että tällaiset tapaukset jäänevät kuitenkin poikkeuksellisiksi, joten hallinnollinen taakka tilintarkastajalle ei voisi muodostua vähäistä merkittävämmäksi.
ii) Kannanotto: ST huomautus ei anna aihetta säännösehdotuksen muuttamiseen.

II.6.4. *Tuloverokertomusta koskevan tiedon väliaikainen julkistamatta jättäminen – tilintarkastajan hallintoa koskeva tarkastustehtävä* (1. lakiehdotus). Tuloverokertomukseen sisältyvän tiedon julkistamista koskevan säännösehdotuksen (kirjanpitolaki 7 b luku 8 §) perusteluissa esitetään seuraava:[12] ”*Väärinkäytösmahdollisuuden estämiseksi poikkeamisille tulee olla objektiivisesti todennettava syy, joka on pöytäkirjattava. Poikkeamisen laillisuuden arviointi kuuluisi tilintarkastajalle osana hallinnon tarkastusta*.”

- ST korostaa, tilintarkastajan tekemään laillisuuden arviointiin ei voi kuulua poikkeamiselle edellytettävän objektiivisen syyn arviointia, eikä tiedon julkaisemisesta mahdollisesti aiheutuvan kaupallisen haitan arviointia. Mikäli väliaikaisen poikkeamisen käytölle säädetään tilintarkastajaa koskevia vaatimuksia, tulisi tilintarkastajan suorittaman laillisuuden arviointi tarkentaa valiokunnan mietinnössä.

- Tilintarkastajan suorittamalla laillisuuden arvioinnilla voidaan ST:n mukaan tarkoittaa muotovaatimusten toteamista; onko poikkeamisperuste käsitelty hallinnossa ja pöytäkirjattu.

TEM-vastine

i) Hallituksen esityksestä ilmenevällä tavalla pidämme yhdenmukaisesti ST:n kanssa selvänä, että kyse on yksinomaan laillisuuden valvonnasta kuten muussakin hallinnon tarkastuksessa, joka on jo säädetty tilintarkastajan tehtäväksi voimassaolevassa tilintarkastuslain 3 luvun 1 §:n 1 momentissa.
ii) Kannanotto: Laillisuustarkastuksen sisältöä voitaisiin kuvata valiokunnan mietinnössä esimerkiksi toteamalla, että tilintarkastajan tehtävänä olisi hallinnon tarkastuksessaan varmistaa, että lykkäämiselle on esitetty konkreettinen yrityksen tilanteeseen perustuva syy, joka on asianmukaisesti käsitelty ja pöytäkirjattu hallituksen toimesta.

II.7. *Kirjanpitolautakunta* 27.2.2024

Kirjanpitolautakunta kiinnittää lausunnossaan huomiota kirjanpitolain 7 b luvun 8 §:ksi ehdotettuun säännökseen tuloveroraportoinnin väliaikaisesta lykkäämisestä. Ehdotuksen mukaan kirjanpitolautakunta voisi erityisestä syystä pidentää määräaikaa julkistamatta jättämiselle enintään kolmella vuodella.

- Lautakunta toteaa, että hallituksen esityksessä 99/2023 vp. lautakunnalle ehdotettu tehtävä lykkäyksen myöntämiseksi tuloverokertomuksen julkistamisessa on toisenlainen kuin mitä lautakunnalle on osoitettu voimassaolevassa laissa.

- Lautakunta myös katsoo, ettei sillä ole edellytyksiä tutkia määräajan pidentämistä hakevan yrityksen perustelujen oikeellisuutta, joten hakemuksen lautakuntakäsittelyn tuoma lisäarvo ei ole ilmeinen.

[11] Kirjanpitolakiin ehdotettu 7 b luvun 5 § ja 8 luvun 1 §:n 4 – 6 mom.
[12] Hallituksen esitys 99/2023 vp. s. 16-17.

- Koska määräajan pidentämistä pitäisi perustella tietojen julkistamisen aiheuttamalla vakavalla taloudellisella haitalla niin lautakunnan päätöksen perustelut pitäisi mitä ilmeisemmin myös salata liikesalaisuuksien suojaamiseksi. Tämä osaltaan myös rajoittaisi lautakunnan mukaan lautakuntakäsittelyn arvoa.

TEM-vastine

i) Hallituksen esityksessä kirjanpitolautakunnan tehtäväksi asetettu poikkeuslupamenettely on tarkoitettu varmentamaan, että peruste yli 2 vuoden kestävälle julkistamatta jättämiselle on objektiivisesti arvioiden konkreettinen eli yrityksen tilanteeseen liittyvä erityinen syy. Kuten kirjanpitolautakunnan nykyisessäkin poikkeuslupakäytännössäkin, kysymys ratkaistaisiin välittömästi saadun kirjallisen selvityksen perusteella. Vaikka kyse on salassa pidettävästä päätöksenteosta, ei siitä menettelyllisesti aiheutuisi eroa muuhun lautakuntakäsittelyyn.
ii) Kannanotto: Kirjanpitolautakunnan lausunto ei anna aihetta tarkistaa säännösehdotusta.

II.8. *Valtiovarainvaliokunta* (VaVL 1/2024 vp) 8.3.2024

Valiokunta esittää, että talousvaliokunta ottaa huomioon seuraavia hallituksen esityksen ehdotuksia koskevat lausumansa:

II.8.1. Määräaika maakohtaisen raportoinnin laatimiselle (1. lakiehdotus): ”*Verotusmenettelystä annetun lain 14 d §:n nojalla tehtävä verotuksen maakohtainen raportti on toimitettava Verohallinnolle 12 kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhdenmukaisuus laatimisajoissa on omiaan vähentämään yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Ehdotetussa kirjanpitolain 7 b luvun [9] §:n 1 momentissa mahdollistetaan myös se, että esityksen tarkoittamassa julkisessa tuloverokertomuksessa tiedot määritetään verotuksen maakohtaisessa raportoinnissa noudatettavalla tavalla. Nämä seikat huomioon ottaen valiokunta pitää perusteltuna, että myös julkisen tuloveroraportin laatimisessa ja julkistamisessa noudatettaisiin 12 kuukauden määräaikaa, ja saattaa tämän talousvaliokunnan tietoon*.”

TEM-kannanotto: Valtiovarainministeriön lausuma vastaa sitä, mitä tässä vastineessa edellä kohdassa II.2.2 ehdotetaan kirjapitolain 7 b luvun 9 §:n muutetuksi muodoksi (sivut 3 ja 4). – Muutoksen myötä määräaika kertomuksen laatimiselle ja julkistamiselle vastaisi tilinpäätösdirektiivissä säädettyä 12 kuukautta.

II.8.2. *Väliaikainen poikkeus tuloverokertomukseen sisältyvän tiedon julkistamisesta* (1. lakiehdotus). Esityksessä ehdotetun **7 b luvun 8 §**:n nojalla yritys voisi jättää väliaikaisesti julkaisematta sensitiivisen tiedon, jos julkistaminen voisi aiheuttaa vakavaa taloudellista haittaa tuloverokertomuksen tarkoittamille yrityksille. Jos tarve julkistamatta jättämiselle koskee 2 vuotta pidempää aikaa, yrityksen olisi pyydettävä kirjanpitolautakunnalta poikkeuslupa. Enimmillään poikkeus voisi kestää 5 vuotta.

- Valtiovarainvaliokunta (ote): ”*Esityksen perusteluiden mukaan harkitessaan kahta vuotta pidempää poikkeuslupaa kirjanpitolautakunta harkitsisi asiaa yhtäältä direktiivin tarkoituksen toteutumisen ja toisaalta yritysintressin kannalta. Hallituksen esityksessä kirjanpitolautakunnan tehtäväksi asetettu poikkeuslupamenettely on tarkoitettu varmentamaan, että peruste yli kahden vuoden kestävälle julkistamatta jättämiselle on objektiivisesti arvioiden konkreettinen eli yrityksen tilanteeseen liittyvä erityinen syy. Tähän nähden valiokunta pitää hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelymallia perusteltuna. Poikkeusmahdollisuus tietojen julkistamiselle on sallittu tavalla, joka ei ajallisesti supista suomalaisten yritysten mahdollisuutta sensitiivisten tietojen väliaikaiselle julkistamatta jättämiselle siitä, miksi se direktiivin mukaan saadaan enimmillään säätää, mutta ehkäisee kuitenkin osaltaan väärinkäytösmahdollisuuksia*.”

- ***TEM-kannanotto***: Valtiovarainministeriön lausuma puoltaa hallituksen esityksessä ehdotettua eikä siten anna aihetta vastinekommentteihin.

III. ***Muut huomiot***

Edellä esitetyn lisäksi viittaamme talousvaliokunnalle 16.2.2024 toimitettuun liitemuistioon hallituksen esitystä 99/2023 vp. koskevista lakiteknisistä huomioista (liitteenä).

8.3.2024

Timo Kaisanlahti
johtava asiantuntija
040-5705032